

Η παραβολή των τάλαντων – Κυριακή ΙΣΤ΄ Ματθαίου.

Ιερομόναχος Ιουστίνος.

Ευαγγελικά αναγνώσματα.

Μιά από τις πιο γνωστές παραβολές του Κυρίου Ιησού είναι η σημερινή (Ματθ. 25.14-30).

Κάποιος πλούσιος μοιράζει στους δούλους του τα τάλαντά του και αποδημεί, πράγμα που υποδηλώνει τη μακροθυμία του Θεού, του μοναδικού κυριολεκτικά πλούσιου. Αποσύρεται για να μας δώσει τον χρόνο και την ευκαιρία να καλλιεργήσουμε τα χαρίσματά Του.

Στην παραβολή έχουμε δύο κατηγορίες ανθρώπων, ωστόσο υπονοείται και μια τρίτη. Οι δυο πρώτοι άνθρωποι παίρνουν όμοια «άριστα», γιατί διπλασίασαν όμοια τα τάλαντά τους, κατέβαλαν δηλαδή όμοιο αγώνα, ανεξαρτήτως που τελικά βρέθηκαν ο ένας με δέκα τάλαντα και ο άλλος με τέσσερα μόνο. Η διαφορά στην ποσότητα και στο κέρδος δεν ήταν δική τους επιλογή, αλλά του Κυρίου, που η πανσοφία Του έκρινε και έδωσε ανόμοια.

Η επιβράβευση όμως! Άκουσαν και οι δυο πανευφρόσυνο παίνεμα και πανομοιότυπο κάλεσμα: «Ευ, δούλε αγαθέ και πιστέ! επί ολίγα ης πιστός, επί πολλών σε καταστήσω· είσελθε εις την χαράν του κυρίου σου!»!

Στη δεύτερη ομάδα ανήκουν όσοι δεν αμελούν παντελώς, μα καταθέτουν έστω το τάλαντό τους στους τραπεζίτες. Κάτι κάνουν και θα βαθμολογηθούν επιεικώς με το «καλώς».

Το τρίτο άθροισμα αντιπροσωπεύει ο κακός δούλος. Αυτός θ' απορριφθεί στις εξετάσεις, στην ανάκριση, και θ' απορριφθεί στο «σκότος το εξώτερον», αφού του αφαιρεθεί και εκείνο το ένα τάλαντο, το ανεκμετάλλευτο, που θα επιδοθεί στους αξίους. «Τω γαρ έχοντι παντί δοθήσεται και περισσευθήσεται, από δε του μη έχοντος και ο έχει έχει αρθήσεται απ' αυτού».

Είμαστε υποχρεωμένοι να εργαζόμαστε την παρακαταθήκη του Θεού «έως ημέρα εστί», όσο ζούμε, εφόσον μετά το θάνατο παύει κάθε δυνατότης (πρβλ. Ιω. 9.4). Είμαστε υποχρεωμένοι εξ ίσου όλοι.

Υπογραμμίζουμε: Είμαστε οικονόμοι. Τα χαρίσματά μας είναι δοτά, παρακαταθήκη, δεν είναι αυτοσκοπός ούτε απόλαυση, αλλά χρέος που πρέπει ν' αποδοθεί «συν τόκω».

Αισθανόμενοι άραγε το χάρισμα σαν ευθύνη και επομένως καλλιεργώντας το καρπωνόμαστε ωφέλειες; Και ποιες;

Κατά πρώτο ωφελούμαστε εμείς. Η ενεργητικότητα και εργατικότητα των δυο προκομμένων δούλων τους εξάσκησε και τους έκανε πιο έμπειρους και φιλοπροόδους και κατάλληλους για μεγαλύτερο άνοιγμα σε επιχειρήσεις. Τους βελτίωσε και τους ανάπτυξε. Και φυσικά τους προσπόρισε τη χαρά και την ικανοποίηση της επιτυχίας. Έδωσαν πειστήρια στον εαυτό τους για δυνατότητα θαυμαστότερων επιδόσεων. Βέβαια το διακρίβωσε και ο κύριός τους και το εκτίμησε, γι' αυτό τους έδωσε κοινή την υπόσχεση «Ευ δούλε... επί ολίγα ης πιστός, επί πολλών σε κατάστησω».

Έπειτα είναι η ωφέλεια του περιβάλλοντός μας. Αλλά οφείλουμε να το σκεφτόμαστε και αυτό; Δεν τίθεται θέμα· «προς ευεργεσία και όφελος των πολλών» οφείλει καθένας να πολλαπλασιάσει το χάρισμα που έχει από τον Θεό, μας υπογραμμίζει ο Μέγας Βασίλειος (Όροι κατ' επιτομήν 253). Ομοφωνεί και ο άλλος Οικουμενικός Διδάσκαλος ιερός Χρυσόστομος: Κανένα κατόρθωμα δεν μπορεί να είναι μεγάλο αν δεν διοχετεύει το κέρδος και στους άλλους (Εις την Α' Κορινθίους 25.3).

Σαν κατακλείδα, τα χαρίσματα πρέπει ν' αποβλέπουν στη δόξα του Θεού. Όταν Του ψάλλουμε βιβλικά «Όχι σε μας, Κύριε, όχι σε μας, αλλά στο όνομά Σου δώσε δόξα» (Ψαλμ. 113.9), Εκείνος μας τα επιστρέφει δι-

πλά. Το έχει δηλώσει ρητά και κατηγορηματικά δια μέσου ενός ανώνυμου προφήτη: «Αυτούς που με δοξάζουν θα τους δοξάσω» (Α΄ Βασ. 2.30).

Παρέδωσαν στον κύριο οι σημερινοί δούλοι τα τάλαντα, και εκείνος τους τα επέστρεψε όχι απλώς ακέραια, αλλά και διπλά. Αποδεικνύεται από το ότι στη συνέχεια παρουσιάζεται καθαρά ο πρώτος να έχει στη μόνη πια κατοχή και δικαιοδοσία του τα δέκα τάλαντα και μαζί ως ενδέκατο, το τάλαντο του πονηρού συνδούλου του.

Δεν χαρίζουμε, αλλά επιστρέφουμε στον Θεό τα τάλαντα. Κρύβει βάθος σημασίας η κοινή φράση των δυο «ίδε άλλα πέντε [ή δυο] τάλαντα εκέρδησα επ’ αυτοίς». Αυτό το «επ’ αυτοίς» εννοεί ότι πρόξενος του κέρδους δεν είμαι εγώ αλλά τα τάλαντα που Συ μου χορήγησες. Αν έλειπαν τούτα, εγώ δεν θα «έβγαζα» τίποτε. Συ είσαι η αιτία, γι’ αυτό Σου τα αποδίδω οφειλειακά και καθηκόντως· τα είχα δάνειο.

Αν άρα δεν επιγράφεις και καταχωρείς τη δόξα στον εαυτό σου αλλά στον Κύριο, σου τη γυρίζει πολλαπλάσια είτε εδώ είτε στον Ουρανό.

«Τα σα εκ των σων σοι προσφέρομεν» (Θεία Λειτουργία), τα δικά Σου από τα δικά Σου Σού προσφέρουμε, Θεέ μας, όταν καταθέτουμε τα χαρίσματά μας, δηλαδή τα χαρίσματά Σου, στα πόδια Σου.

Τα αποτελέσματα της χρήσεως ή παραχρήσεως των ταλάντων μας φαίνονται και στην παρούσα ζωή μερικές φορές, αλλά θ’ αναδυθούν και προβληθούν αναπόφευκτα την ημέρα της Κρίσεως.

Ο Θεός είναι ο «αυτοχαρισματικός», «ο θησαυρός των αγαθών», και «τραπεζίτης» όλων των καλών στην τέλειά τους μορφή. Κατ’ ακολουθία έχει και τη μακαριότητα στον ύψιστο βαθμό. Σε τέτοια χαρά θα εισέλθουν οι επιμελείς που δεν φείσθηκαν κόπων, αλλά δούλεψαν τα λίγα οι μεν, τα πολλά οι δε, τάλαντά τους.

Αν το ένα τάλαντο ήταν μια τεράστια περιουσία, τα πέντε ήσαν αμύθητος πλούτος. Ωστόσο ο Χριστός τα χαρακτηρίζει «ολίγα», οπότε τα πολλά που υπόσχεται τι ακατανόητο πράγμα θα είναι! – «Επί ολίγα ης πιστός, επί πολλών σε καταστήσω». Τι ανέκφραστη τιμή περιμένει τους δικαίους!

Ας κουρασθούμε να φανούμε κάπως αντάξιοι των θείων δωρεών και προσδοκιών, και ο Πανάγαθος θα μας πιστώσει αναμφίβολα με ποσά καλών και θα μας στολίσει αναμφισβήτητα με πλειάδα αρετών. Ας καλλιεργήσουμε ό,τι έχουμε – «καθό εάν έχη τις ευπρόσδεκτος, ου καθό ουκ έχει» (Β΄ Κορ. 8.12).

Μεταβαίνουμε σε όσους δεν έκαναν καλή χρήση των ικανοτήτων τους. Στο ευαγγέλιο της Κρίσεως (Ματθ. 25.31-46), που έπεται αμέσως μετά το σημερινό ανάγνωσμα, «ο υιός του ανθρώπου» θ' αποστραφεί τους καταραμένους όχι επειδή αυτούργησαν το κακό, αλλά επειδή δεν διενέργησαν το καλό.

Το σαφές και πασιφανές ή μάλλον εξάκουστο μήνυμα: Η ραθυμία, η αδιαφορία και η παραμέληση της εργασίας των θείων εντολών και δωρεών θα παραπέμψει «εις το σκότος το εξώτερον· εκεί έσται ο κλαυθμός και ο βρυγμός των οδόντων». Και μόνη η νωχέλεια επαρκεί για την απηνή καταδίκη. Δεν είναι απαραίτητο να συνοδεύεται οπωσδήποτε και από αμαρτήματα – μικρό αμάρτημα είναι η σκνηρία;

Ας κατακλείσουμε με έναν ύμνο: «Εμπρός, πιστοί, ας εργασθούμε [πάνω στα τάλαντα] πρόθυμα για τον Δεσπότη, γιατί διανέμει στους δούλους τον πλούτο. Και ανάλογα ο καθένας ας πολλαπλασιάσουμε το τάλαντο της χάριτος. Ο μεν σοφία ας προσκομίζει [εκδηλούμενη] δια έργων αγαθών, ο δε ας επιτελεί λαμπρή κοινωνική δράση, ας συμερίζεται δε τον [θείο] λόγο ο πιστός με τον αμύητο, και ας σκορπίζει τον πλούτο στους φτωχούς άλλος. Λοιπόν έτσι το δάνειο ας το πολλαπλασιάσουμε, και σαν οικονόμοι πιστοί της χάριτος [Λουκ. 12.42· Α' Πέτρ. 4.10] δεσποτικής [ηγεμονικής] χαράς ας αξιωθούμε. Καταξίωσέ μας για αυτήν, Χριστέ ο Θεός, ως φιλόανθρωπος [που είσαι]» (απόστιχο όρθρου Μεγάλης Τρίτης). Αμήν!

Ιερομόναχος Ιουστίνος.